

VYSOKÝ PREDŠTAVITEĽ
ÚNIE PRE
ZAHRAŇIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 18. 3. 2020
JOIN(2020) 7 final

**SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV**

Politika Východného partnerstva po roku 2020

Posilnenie odolnosti – Východné partnerstvo, ktoré prináša výsledky pre všetkých

{SWD(2020) 56 final}

1. Úvod

Východné partnerstvo je spoločnou iniciatívou Európskej únie, jej členských štátov a Arménska, Azerbajdžanu, Bieloruska, Gruzínska, Moldavskej republiky¹ a Ukrajiny („partnerské krajiny“). Východné partnerstvo, ktoré vzniklo v roku 2009, je strategické a ambiciózne partnerstvo založené na spoločných hodnotách a pravidlách, vzájomných záujmoch a záväzkoch, ako aj na spoločnej zodpovednosti. Má za cieľ posilniť a prehĺbiť politické a hospodárske vzťahy medzi EÚ, jej členskými štátmi a partnerskými krajinami a pomáha im pri realizácii ekologickej i digitálnej transformácie. Podporuje plnenie mnohých globálnych cieľov v príslušných oblastiach politiky vrátane Parížskej dohody o zmene klímy a Agendy OSN 2030 a jej cieľov udržateľného rozvoja. Prispieva k celkovému cieľu zvýšiť stabilitu, prosperitu a odolnosť susedov EÚ, ako sa uvádza v **Globálnej stratégii** pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie² a v **preskúmaní európskej susedskej politiky** z roku 2015. Je plne zosúladené s **politickými usmerneniami Európskej komisie na roky 2019 – 2024**³. A napokon, zohľadňuje všetky hlavné stratégie prijaté Komisiou⁴.

Počas svojej existencie bolo Východné partnerstvo nápomocné pri **zblížovaní EÚ a partnerských krajín**. Na samite Východného partnerstva, ktorý sa konal v novembri 2017 v Bruseli, bol zaznamenaný nový prístup prijatím spoločného reformného programu s názvom „**20 cieľov do roku 2020**“. Tento ambiciózny pracovný plán bol zameraný na dosiahnutie konkrétnych výsledkov v praxi a **zlepšenie života ľudí** v štyroch hlavných oblastiach politiky: 1. silnejšie hospodárstvo; 2. silnejšia správa; 3. lepšia prepojenosť a 4. silnejšia spoločnosť spolu s cieľmi pre prierezové otázky rodovej rovnosti, občianskej spoločnosti, médií a strategickej komunikácie.

Východné partnerstvo sa bude naďalej zameriavať na budovanie priestoru demokracie, prosperity, stability a intenzívnejšej spolupráce založeného na spoločných hodnotách. EÚ má strategický záujem pokračovať vo svojom celosvetovom vedúcom postavení v oblasti ľudských práv a demokracie vo vonkajšej činnosti, a to aj pokiaľ ide o Východné partnerstvo. Dodržiavanie ľudských práv je základným prvkom odolných, inkluzívnych a demokratických spoločností. Dôraz sa preto bude naďalej klásť na nevyriešené otázky vyplývajúce zo súčasných cieľov, ako je najmä právny štát, ochrana ľudských práv, boj proti korupcii a diskriminácia, úloha nezávislých médií a občianskej spoločnosti a podpora rodovej rovnosti. Prístup EÚ založený na stimuloch („viac za viac“ a „menej za menej“) bude aj naďalej najvýhodnejší pre tie partnerské krajiny, ktoré sa najviac zapájajú do reforiem. Budúci prístup k Východnému partnerstvu v príslušných oblastiach politiky by sa mal zakladať na už dohodnutých úlohách, cieľoch, zásadách a oblastiach spolupráce.

Spolupráca s krajinami Východného partnerstva bude aj naďalej patriť medzi kľúčové priority EÚ. Obnovená dynamika politiky Východného partnerstva posilní túto angažovanosť zdôraznením významu tejto vzájomne prospešnej spolupráce. Premietne sa do ďalšieho rozvoja politických vzťahov so všetkými východnými partnermi v dvojstranných aj mnohostranných formách. Región Východného partnerstva navyše predstavuje vzhľadom na svoju zemepisnú polohu medzi Európskou úniou, Áziou a širšou oblasťou susedstva zvýšenú hodnotu pre angažovanosť zahraničnej politiky EÚ, najmä so zreteľom na rôzne stupne hospodárskych, spoločenských a strategických prepojení s jeho susedmi. Prítomnosť a záujmy ostatných

---

¹ Ďalej len „Moldavsko“.

² https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eugs_review_web_0.pdf.

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_sk.pdf.

⁴ Patria medzi ne oznámenia s názvom „Európska zelená dohoda“ [COM(2019) 640], „Formovanie digitálnej budúcnosti Európy“ [COM(2020) 67], „Nová priemyselná stratégia pre Európu“ [COM(2020) 102] a „Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025“ [COM(2020) 152].

regionálnych a svetových mocností, ako aj kultúrne a geografické väzby so Strednou Áziou predstavujú ďalšie príležitosti na rozvoj vzájomne prospešných vzťahov so širším susedstvom. Činnosti EÚ v tomto regióne dopĺňajú iné politiky a iniciatívy, ako je Severná dimenzia a Čiernomorská synergia.

V máji 2019 začala Európska komisia konzultácie o budúcnosti Východného partnerstva. Európska rada schválila tento prístup v júni 2019.

Konzultácie prebiehali do konca októbra 2019. Boli rozsiahle a inkluzívne, pričom sa zozbieralo viac ako 200 písomných príspevkov, a to aj prostredníctvom webovej stránky pre štruktúrované konzultácie v rámci Východného partnerstva. Stanoviská predložili takmer všetky členské štáty EÚ a všetky partnerské krajiny, rovnako ako Európsky parlament, Európsky hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov. Ďalšími prispievateľmi boli Európska investičná banka, Európska banka pre obnovu a rozvoj a iné medzinárodné finančné inštitúcie, ako aj široká škála zainteresovaných strán, ako sú napríklad organizácie občianskej spoločnosti (vrátane fóra občianskej spoločnosti Východného partnerstva), think tanky, akademické inštitúcie a podnikateľské organizácie. Zohľadnili sa odporúčania fóra mládeže Východného partnerstva a mladých európskych veľvyslancov.

Toto spoločné oznámenie čerpá aj zo spätnej väzby získanej počas **konzultácií v každej zo šiestich partnerských krajín** a mnohých členských štátoch EÚ. Zohľadnili sa aj diskusie v rámci platforiem a panelov súčasnej štruktúry Východného partnerstva a súvisiace zasadnutia.

Vo všeobecnosti existuje široký konsenzus o tom, že **súčasný rámec Východného partnerstva v príslušných oblastiach politiky je spoľahlivý a prináša ľuďom konkrétne výsledky**. V spoločnom oznámení sa uvádza, ako riešiť **spoločné výzvy** a ako bude EÚ v budúcnosti spolupracovať s partnerskými krajinami v rôznych oblastiach politiky. Na základe výsledkov konzultácií sa v tomto dokumente uvádzajú nové **dlhodobé ciele v príslušných oblastiach politiky pre Východné partnerstvo po roku 2020** a stanovujú sa opatrenia zamerané na **posilnenie odolnosti, podporu udržateľného rozvoja a dosiahnutie konkrétnych výsledkov pre spoločnosť**.

2. KLÚČOVÉ ÚSPECHY VÝCHODNÉHO PARTNERSTVA

V roku 2015 členské štáty EÚ a partnerské krajiny uvítali revíziu **európskej susedskej politiky** v kontexte globálnej stratégie EÚ. Vyzvali na výraznejšiu **diferenciáciu**, väčšiu **zodpovednosť**, lepšie **zacielenie** spolupráce a väčšiu **flexibilitu**. Z konzultácií vyplynulo, že Východné partnerstvo vo všeobecnosti splnilo tieto ciele.

Pokiaľ ide o **diferenciáciu**, partnerstvo sa vyvíjalo v súlade so záujmami, ambíciami a pokrokom každého partnera. Uzavreli sa nové, rozsiahle politické a hospodárske dvojstranné dohody medzi EÚ a jednotlivými partnerskými krajinami. Vzťahy s Gruzínskom, Moldavskom a Ukrajinou sa riadia dohodami o pridružení a prehĺbenými a komplexnými dohodami o voľnom obchode (DCFTA). S cieľom zabezpečiť, aby sa tieto ambiciózne dohody vykonávali v plnej miere, tieto tri krajiny súhlasili, že stanovia „programy pridruženia“ postavené na krátkodobých a strednodobých prioritách spolupráce. Medzi EÚ a týmito krajinami sa zaviedol bezvízový režim s cieľom uľahčiť cezhraničný pohyb osôb. Všetky tri krajiny v plnej miere uplatňujú dohody o readmisii.

Dohoda o komplexnom a posilnenom partnerstve tvorí rámec vzťahov EÚ s Arménskom a s Azerbajdžanom prebiehajú rokovania o novej dohode. Spolupráca s týmito dvoma krajinami je založená na dohodnutých prioritách partnerstva. Odvetvové dialógy posilňujú vzťahy s Bieloruskom, zatiaľ čo prebiehajú rokovania o prioritách partnerstva. Dohody o zjednodušení vízového režimu a dohody o readmisii uzavreté s Arménskom, Azerbajdžanom a Bieloruskom majú kľúčový význam pri uľahčovaní cestovania ľudí v týchto krajinách.

S cieľom podporiť väčšiu **zodpovednosť** partnerských krajín EÚ **zmenila** spôsob, akým s nimi spolupracuje. V záujme zvýšeného dosahu sa podpora EÚ presunula od finančnej pomoci založenej na projektoch smerom k podpore skutočne transformačných **reformných politík**. Tento nový prístup priniesol ľuďom konkrétne výhody, napríklad podporu decentralizácie na Ukrajine a iniciatív na vysokej úrovni v oblasti energetickej efektívnosti v Arménsku, Gruzínsku a na Ukrajine.

EÚ posilnila spoluprácu s aktérmi, ktorí zodpovedajú za reformy v partnerských krajinách. EÚ a jej členské štáty spolu s vnútroštátnymi orgánmi podnikli kľúčové kroky na zabezpečenie **spoločného programovania** všade tam, kde je to možné. To zaručuje účinnejšiu spoločnú reakciu na potreby partnerských krajín, pričom sa spolupráca stáva menej roztrieštenou, a preto je súdržnejšia a má väčší vplyv. Úspešné spoločné reakcie zahŕňajú Ukrajinu a Moldavsko.

EÚ zintenzívnila svoju strategickú spoluprácu s **medzinárodnými finančnými inštitúciami**. EÚ a medzinárodné finančné inštitúcie prostredníctvom dialógov s krajinami a regionálnych a odvetvových dialógov výrazne podporili malé a stredné podniky (MSP) a „zelené“ investície do energetickej účinnosti a mestskej infraštruktúry, a tým znížili spotrebu energie, znečistenie a emisie skleníkových plynov a posilnili odolnosť v oblasti životného prostredia a proti zmene klímy v celom regióne.

Zapojenie občianskej spoločnosti bolo rozhodujúce pre zabezpečenie účinných reforiem, keďže viedlo k zvýšeniu verejnej zodpovednosti a pokroku v oblasti ľudských práv a miestneho rozvoja, pričom zaručilo poskytovanie služieb pre celé obyvateľstvo vrátane zraniteľných skupín. EÚ zohrala kľúčovú úlohu pri podpore prínosu občianskej spoločnosti, ktorá zase podnietila sociálne inovácie a pomohla budovať reformné koalície na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

V odpovediach na konzultácie sa zdôrazňuje význam lepšieho **zacielenia** spoločnej politiky. „20 cieľov do roku 2020“, ktoré schválili členské štáty EÚ a partnerské krajiny na samite Východného partnerstva v novembri 2017, poskytlo základ pre stanovenie spoločného programu zameraného na výsledky v záujme zacielenia spolupráce.

V rámci novej európskej susedskej politiky sa zdôraznila potreba väčšej **flexibility** s cieľom umožniť EÚ a partnerským krajinám reagovať na neustále sa meniace potreby a okolnosti. EÚ s cieľom zvýšiť podporu a vplyv: i) posilnila spoluprácu s medzinárodnými finančnými inštitúciami prostredníctvom vonkajšieho investičného plánu a nástroja štrukturálnych reforiem; ii) zmodernizovala a strategicky zosúladiť svoje nástroje technickej pomoci (TAIEX a Twinning) v záujme individualizovanej podpory a iii) prispôbila svoje inštitucionálne štruktúry tak, aby boli schopné reagovať na nové výzvy. Napríklad „skupina na podporu Ukrajiny“ je jedinečnou štruktúrou, ktorá spája odborné znalosti z celej Európskej komisie a členských štátov EÚ s cieľom riešiť kľúčové výzvy krajiny. Pracovná skupina ESVČ „East StratCom“ vytvorená na základe záverov Európskej rady z marca 2015 o boji proti dezinformáciám tiež prispela k zabezpečeniu strategickosti a účinnosti komunikácie a značky EÚ v regióne.

3. BUDÚCI PRÍSTUP K VÝCHODNÉMU PARTNERSTVU V PRÍSLUŠNÝCH OBLASTIACH POLITIKY

Podľa konzultácií existuje silný konsenzus, že „20 cieľov do roku 2020“ prináša spoločnosti konkrétne výsledky. Rozdiel sa dosiahol v týchto 3 zo 4 prioritných oblastí: **silnejšie hospodárstvo, lepšia prepojenosť a silnejšia spoločnosť**. Pokiaľ ide o **silnejšiu správu**, počiatočné výsledky zahŕňajú „jednotné kontaktné miesta“, ktoré poskytujú efektívne a prístupné verejné služby, a systémy elektronických majetkových priznaní vo väčšine partnerských krajín.

Členské štáty EÚ, väčšina partnerských krajín a občianska spoločnosť zdôrazňujú **potrebu výrazne zlepšiť výsledky v oblasti správy, najmä pokiaľ ide o právny štát, boj proti**

korupcii a organizovanej trestnej činnosti a úlohu nezávislých médií a občianskej spoločnosti. Pokrok v oblasti správy priamo súvisí s udržateľným hospodárskym rozvojom. **Právna istota a fungujúce demokratické inštitúcie sú kľúčové pre prilákanie investícií, podporu politickej stability a reforiem právneho štátu a posilnenie sociálno-ekonomickej integrácie.** V budúcnosti sa v politike preto posilní program zameraný na výsledky, podporený odborne nezávislými a kvalitnými **oficiálnymi štatistikami** na monitorovanie pokroku a na podporu rozhodovania založeného na dôkazoch.

Prístup založený na stimuloch musí zahŕňať jasnejšie usmernenia ku konkrétnym prioritám reforiem s objektívnymi, presnými, podrobnými a overiteľnými referenčnými hodnotami. Pokrok v oblasti reforiem by mal viesť k zvýšeniu financovania a investícií. Závažná alebo dlhodobá stagnácia či dokonca zastavenie vykonávania reforiem by mali viesť k tomu, že finančné prostriedky EÚ budú upravené smerom nadol, s výnimkou podpory občianskej spoločnosti.

V rámci konzultácií sa preukázala ochota všetkých partnerských krajín **d'alej prispôbiť partnerstvo záujmom, ambíciám a pokroku každej partnerskej krajiny.** Pridružené krajiny majú veľké očakávania, pokiaľ ide o účasť na spoločných iniciatívach týkajúcich sa otázok, na ktoré sa vzťahujú dohody o pridružení a prehĺbené a komplexné dohody o voľnom obchode, aby sa dosiahol ich plný potenciál.

Dvojstranná spolupráca zostáva **hlavným spôsobom, ako zabezpečiť individuálny prístup.** Implementácia dvojstranných dohôd sa zrýchli a bude doplnená o **prehlbujúcu sa odvetvovú spoluprácu a výmenu medzi zainteresovanými partnerskými krajinami.** EÚ bude naďalej poskytovať podporu na dvojstranných, regionálnych a viacnárodných fórach vrátane cielenej odvetvovej pomoci v súlade so zásadami inkluzívnosti a diferenciacie. Východné partnerstvo bude okrem toho aj naďalej **flexibilné a inkluzívne,** čo umožní krajinám **spolu riešiť spoločné a globálne výzvy** v širokej škále oblastí a podporovať **regionálnu integráciu.**

Vychádzajúc z kľúčových úspechov tohto partnerstva a uznávajúc, že **posilnenie odolnosti je nadradeným rámcom v príslušných oblastiach politiky,** ako sa uvádza v strategickom prístupe k zvyšovaniu odolnosti vo vonkajšej činnosti EÚ⁵, EÚ, jej členské štáty a partnerské krajiny **budú spolupracovať na týchto dlhodobých cieľoch Východného partnerstva v príslušných oblastiach politiky po roku 2020:**

- spoločne za odolné, udržateľné a integrované hospodárstva,
- spoločne za zodpovedné inštitúcie, právny štát a bezpečnosť,
- spoločne k odolnosti v oblasti životného prostredia a odolnosti proti zmene klímy,
- spoločne za odolnú digitálnu transformáciu a
- spoločne za odolné, spravodlivé a inkluzívne spoločnosti.

Európska komisia vyzvala EÚ a jej partnerov, najmä z celého európskeho kontinentu, aby riešili spoločné výzvy a v budúcnosti spolupracovali na nových prioritách v príslušných oblastiach politiky s cieľom podporiť ekologickú a digitálnu transformáciu, vytvoriť hospodárstva, ktoré pracujú pre všetkých, a to najmä viac pracovných príležitostí pre mladých ľudí, a podporovať rodovú rovnosť. Tieto otázky budú začlenené do všetkých cieľov v príslušných oblastiach politiky.

---

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017JC0021&qid=1584648268269&from=EN>.

4. HLAVNÉ CIELE BUDÚCEHO VÝCHODNÉHO PARTNERSTVA V PRÍSLUŠNÝCH OBLASTIACH POLITIKY

4.1. Spoločne za odolné, udržateľné a integrované hospodárstva

Posilnenie hospodárstva je kľúčom k splneniu očakávaní občanov, zníženiu nerovnosti a k zabezpečeniu, aby sa partnerské krajiny stali miestom, kde chcú ľudia budovať svoju budúcnosť. Lepšie integrované hospodárstva, ktoré sú inkluzívne, udržateľné a spravodlivé, prinášajú výsledky pre všetkých. Cieľom je vytvoriť dôstojné pracovné miesta a hospodárske príležitosti a zabezpečiť prosperitu pre ľudí žijúcich v partnerských krajinách.

To bude so sebou prinášať **zintenzívnenie obchodu a ďalšiu regionálnu a dvojstrannú integráciu hospodárstiev partnerských krajín a EÚ spolu so spoluprácou pri postupnej dekarbonizácii v záujme dosiahnutia klimatickej neutrálnosti, pričom sa využijú príležitosti vyplývajúce z ekologickej i digitálnej transformácie**. Na základe existujúcich dohôd o pridružení a prehĺbených a komplexných dohôd o voľnom obchode a ďalších obchodných dohôd sa EÚ spolu s partnerskými krajinami zameria na podporu ich úplného vykonávania v záujme čo najväčšieho úžitku. V súlade s novou stratégiou EÚ pre rast, európskou zelenou dohodou a digitálnou stratégiou budú EÚ a partnerské krajiny naďalej podporovať modernizáciu hospodárstiev Východného partnerstva, aby sa stali konkurencieschopnejšími a inovatívnejšími. Okrem toho budú EÚ a partnerské krajiny investovať do fyzickej prepojenosti a infraštruktúry (v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych technológií) ako podporných podmienok pre hospodársky rozvoj. V prípadoch hospodárskej krízy je EÚ pripravená pomôcť partnerským krajinám zabezpečiť makroekonomickú stabilitu a stimulovať štrukturálne reformy prostredníctvom makrofinančnej pomoci EÚ. Podpora štrukturálnych reforiem, zlepšenie prístupu k financovaniu a podpora MSP posilnia rast a investície. Investície do ľudí, najmä mladých ľudí, a lepšie prepojenie vzdelávania, výskumu a inovácií s potrebami súkromného sektora zabezpečia, aby boli partnerské krajiny pripravené čeliť budúcim výzvam.

4.1.1. Obchod a hospodárska integrácia

V poslednom desaťročí sa obchod medzi EÚ a krajinami Východného partnerstva **takmer zdvojnásobil**, čím sa partnerské krajiny stali 10. najväčším obchodným partnerom EÚ. **EÚ je prvým obchodným zoskupením pre štyri partnerské krajiny** (Azerbajdžan, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina), zatiaľ čo pre Arménsko a Bielorusko je EÚ druhým najväčším obchodným partnerom. Tieto obchodné vzťahy viedli aj k diverzifikácii vývozu tovaru z partnerských krajín a k ich lepšej integrácii do globálnych hodnotových reťazcov. Okrem toho sa počet spoločností vyvážajúcich do EÚ z Gruzínska zvýšil o 46 %, z Moldavska o 48 % a z Ukrajiny o 24 %. To jasne odráža vzájomné výhody Východného partnerstva.

EÚ navrhuje ďalej **prehĺbiť hospodársku integráciu s partnerskými krajinami a medzi nimi**, najmä pokiaľ ide o tri pridružené krajiny, prostredníctvom pokračujúcej podpory úplného vykonávania súčasných prehĺbených a komplexných dohôd o voľnom obchode. Dvojstranné dohody, najmä prehĺbené a komplexné dohody o voľnom obchode, ponúkajú príležitosti na rast pre súkromný sektor, ako aj vyššiu úroveň ochrany práce, lepšie pracovné podmienky a prístup občanov k vyhovujúcim a bezpečným výrobkom. Tieto výhody bude možné plne využívať, až keď sa zrealizujú prebiehajúce a budúce reformy vyplývajúce z prehĺbených a komplexných dohôd o voľnom obchode. Tento proces zahŕňa zosúladienie právnych predpisov s pravidlami EÚ, budovanie kapacít na vykonávanie dohodnutých reforiem a uľahčenie obchodu. EÚ bude tiež podporovať posilnenú spoluprácu s krajinami, s ktorými nie sú uzavreté prehĺbené a komplexné dohody o voľnom obchode. Odvetvové dohody o uľahčení obchodu v spoločnom záujme by mali vďaka zapojeniu všetkých partnerských krajín viesť k ďalšej hospodárskej integrácii. V tejto súvislosti možno ako príklad uviesť pokračujúcu spoluprácu EÚ

s partnerskými krajinami, pokiaľ je to možné, na dohodách o vzájomnom uznávaní schválených hospodárskych subjektov.

EÚ sa bude tiež usilovať o **spoluprácu a vytváranie spojenectiev s partnerskými krajinami** v súvislosti s relevantnými širšími globálnymi hospodárskymi otázkami na rôznych multilaterálnych fórach vrátane podpory prístupu súčasných nečlenov k Svetovej obchodnej organizácii.

EÚ bude podporovať ekologickú transformáciu v regióne. Zameria sa na pravidlá založené na nenarušenom a spravodlivom obchode a investície do čistých technológií, ekologických tovarov a služieb a súvisiacich strategických surovín. EÚ bude spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom zaistiť bezpečnosť zdrojov a súčasne plniť Parížsku dohodu a ciele udržateľného rozvoja.

V prípade pridružených krajín pokračuje postupná liberalizácia prístupu na trh. Okrem toho sa v prehĺbených a komplexných dohodách o voľnom obchode predpokladá selektívna a postupná **hospodárska integrácia** týchto krajín do vnútorného trhu EÚ. Je to podmienené zosúladením právnych predpisov *s acquis* EÚ a jeho účinným vykonávaním v konkrétnych oblastiach (verejné obstarávanie, technické prekážky obchodu, dohľad nad trhom, sanitárne a fytosanitárne opatrenia, colné služby a normy dobrej správy v daňových záležitostiach).

4.1.2. Investície a prístup k financovaniu

V poslednom desaťročí získalo priame financovanie z prostriedkov EÚ (väčšinou v miestnych menách), ktoré umožnilo vytvoriť alebo udržať **viac než 250 000 pracovných miest**, viac ako **125 000 MSP**. Lepším využívaním kombinovaného financovania a záruk sa maximalizoval vplyv, pričom sa **od roku 2009 na investície vynaložilo 11 miliárd EUR**.

Štrukturálne reformy sú kľúčom k podpore hospodárskeho rozvoja, zlepšeniu správy hospodárskych záležitostí, prilákaniu priamych zahraničných investícií a zvýšeniu hospodárskej odolnosti. Obchod a investície potrebujú priaznivé podmienky pre udržateľný hospodársky rozvoj. Podnikateľské a investičné prostredie musí byť jednoduché, transparentné a spoľahlivé. Vyžaduje si to úsilie o zabezpečenie rovnakých podmienok, zlepšenie pracovného trhu a zníženie neformálnej práce, zlepšenie správy hospodárskych záležitostí a nadviazanie na reformy právneho štátu vrátane predchádzania korupcii. Hospodárske subjekty musia mať jasnú perspektívu prebiehajúcej ekologickej transformácie. EÚ bude naďalej posilňovať kľúčové reformy partnerských krajín, a to aj prostredníctvom **vonkajšieho investičného plánu**⁶, a najmä prostredníctvom **nástroja štrukturálnych reforiem**.

MSP sú vo väčšine partnerských krajín poprednými zamestnávateľmi a kľúčovou hnacou silou spoločného rastu a inovácií. EÚ bude naďalej podporovať **prístup k financovaniu** prostredníctvom záručných schém, bonifikácie úrokov a investičných stimulov. Túto podporu rozšíri aj prostredníctvom posilneného partnerstva s medzinárodnými finančnými inštitúciami, ako aj prostredníctvom Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD+) v rámci navrhovaného Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) a záruky pre vonkajšiu činnosť. Udržateľné financie a mikrofinancovanie budú tvoriť neoddeliteľnú súčasť intervencie EÚ, a to aj vo vidieckych oblastiach, kde je prístup k financiám obzvlášť náročný. S cieľom maximalizovať účinnosť podpory bude EÚ s medzinárodnými finančnými inštitúciami analyzovať kľúčové oblasti, v ktorých budú mať investície vplyv (a to aj prostredníctvom vytvorenia „matice vplyvu investícií“).

⁶ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan_sk.

Vzhľadom na naliehavú potrebu posilniť udržateľné investície bude EÚ ďalej posilňovať svoju spoluprácu s partnerskými krajinami s cieľom vytvoriť finančný systém, ktorý podporuje udržateľný rast, a to najmä prostredníctvom medzinárodných fór, ako je napríklad **Medzinárodná platforma pre udržateľné financovanie** (IPSF). EÚ a partnerské krajiny si môžu vymieňať najlepšie postupy a koordinovať úsilie v oblasti environmentálne udržateľných investícií, ako sú ekologické taxonómie, zverejňovanie informácií o životnom prostredí a klíme a štandardy a značky pre ekologické finančné produkty.

S ohľadom na rozširujúce sa hospodárske a obchodné vzťahy krajín Východného partnerstva s EÚ by **výraznejšie využívanie eura** v ich zahraničných obchodných transakciách ešte viac posilnilo hospodárske vzťahy s EÚ a prispelo k **zabezpečeniu hospodárskej a finančnej stability** týchto krajín. Ešte viac zníži devízové riziko, ktorým čelia partnerské krajiny, a to aj tým, že zabezpečí, aby kombinácia cudzích mien vo vonkajších pôžičkách, v správe rezerv a v medzinárodných transakciách lepšie korelovala s menami ich hlavných obchodných a investičných partnerov, pričom podporí silnejšiu **medzinárodnú úlohu eura**. EÚ bude tiež naďalej podporovať úsilie partnerských krajín o splnenie kritérií na vstup do **jednotnej oblasti platieb v eurách** (SEPA).

S cieľom reagovať na potrebu startupov vypracuje EÚ spolu s medzinárodnými finančnými inštitúciami inovatívny a inteligentný finančný program (vrátane vlastného kapitálu, rizikového kapitálu, podnikateľských anjelov a kolektívneho financovania). Pomoc EÚ bude ďalej posilňovať organizácie na podporu podnikania, podporovať internacionalizáciu MSP a uľahčovať dialóg medzi verejným a súkromným sektorom a zároveň riešiť potrebu vedomostí a zručností na podporu inovácií, podnikania a tvorivosti, ktoré zodpovedajú budúcim potrebám trhu. EÚ bude naďalej podporovať podnikanie, najmä iniciatívy pod vedením žien, a nabádať viac mladých ľudí, aby sa stali podnikateľmi.

S cieľom pokročiť smerom k **inkluzívnemu a spravodlivému hospodárstvu, ktoré prináša výsledky pre všetkých**, EÚ pomôže partnerským krajinám uvoľniť hospodársky potenciál ich vidieckych oblastí, a to aj prostredníctvom podpory poľnohospodárov a zriaďovania moderných družstiev a skupín výrobcov. EÚ posilní angažovanosť mimo hlavných miest a vytvorí prepojenia medzi miestnymi mestskými centrami a vidieckymi oblasťami. Tento prístup vychádza z metodiky Európskej komisie pre inteligentnú špecializáciu, ktorá sa uplatňuje v EÚ.

4.1.3. Posilnená prepojenosť

Silné prepojenia medzi EÚ a krajinami Východného partnerstva, ako aj medzi partnerskými krajinami, sú dôležitými hybnými silami hospodárskeho rozvoja, regionálnej integrácie, obchodu a mobility. Udržateľná a bezpečná prepojenosť založená na pravidlách je **klúčovým prvkom tak pre EÚ, ako aj pre partnerské krajiny**.

Pokiaľ ide o **dopravu**, EÚ sa zameria na dlhodobé **prioritné investície** uvedené v orientačnom investičnom akčnom pláne pre **transeurópsku dopravnú sieť** (TEN-T)⁷. To zahŕňa modernizáciu klúčovej fyzickej infraštruktúry v cestných, železničných, prístavných, vnútrozemských vodných a letiskových zariadeniach a logistických centrách s cieľom ešte viac posilniť prepojenosť medzi EÚ a partnerskými krajinami a medzi samotnými partnerskými krajinami. Podpora bude mať podobu kombinovaného financovania a záruk v rámci investičnej platformy susedskej politiky. EÚ takisto zvýši využívanie noriem EÚ a medzinárodnej dopravy, a to aj v oblasti bezpečnosti cestnej premávky v súlade s vyhlásením Východného partnerstva o bezpečnosti cestnej premávky z roku 2018⁸. Zintenzívni sa aj práca na spoločných dohodách

⁷ https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/eastern_partnership/tent-maps_en.

⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eap_declaration_finalversion2604.pdf.

v oblasti leteckej dopravy a bezpečnosti letectva. Uznávajúc význam krajín Východného partnerstva pre prepojenosť medzi Európou a Áziou bude EÚ presadzovať a podporovať zapojenie partnerských krajín do vykonávania stratégie na prepájanie Európy a Ázie⁹.

Pokiaľ ide o **energetickú prepojenosť**, EÚ bude naďalej spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom posilniť cezhraničné a medziregionálne prepojenia. **Južný koridor zemného plynu** je takmer dokončený a prvá dodávka plynu z Azerbajdžanu do EÚ sa očakáva v roku 2020. Energetická politika založená na dôkazoch a zber, využívanie a správa údajov sa budú ďalej podporovať prostredníctvom iniciatívy EU4Energy a dialógu o energetickej politike. Prebiehajúca zmena Zmluvy o Energetickom spoločenstve, ktorej súčasťou sú tri partnerské krajiny, sa zameria na zefektívnenie energetického spoločenstva a jeho prispôbenie udržateľnej energetickej budúcnosti. EÚ tiež pomôže partnerským krajinám zvýšiť **energetickú bezpečnosť**, a to posunom od dovozu ropy alebo zemného plynu k diverzifikácii **prostredníctvom investícií do energie z obnoviteľných zdrojov** a **zvýšenia energetickej účinnosti**, ako aj podporou integrácie trhu s energiou na základe riadnych právnych predpisov.

Satelitná konektivita prispieva k inteligentnej a bezpečnej doprave, zelenším mestám a umožňuje digitalizáciu a modernizáciu hospodárstva. V tomto kontexte prispeje spolupráca s partnerskými krajinami v súvislosti s rozšírením pokrytia Európskou prekryvnou službou geostacionárnej navigácie k bezpečnejšiemu letectvu v súlade s právnymi predpismi EÚ, k nákladovo efektívnej námornej a železničnej doprave a k oživeniu veľmi presného poľnohospodárstva.

Silný **dialóg v príslušných oblastiach politiky** a vytvorenie jednotnej databázy projektov v oblasti infraštruktúry je kľúčom k optimalizácii **portfólia investícií**. Zdravé makroekonomické politiky a hospodárenie s verejnými financiami, vytvorenie fiškálneho priestoru pre verejné investície a zaručenie rovnakých podmienok pre zapojenie súkromného sektora, a to aj prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev, sú nevyhnutnými podmienkami na zabezpečenie udržateľnosti infraštruktúry vo všetkých oblastiach.

4.1.4. Investovanie do ľudí

Investície do ľudí sú kľúčom k príprave na budúcnosť a podpore odolnosti spoločnosti a hospodárstva. EÚ na základe výsledkov dosiahnutých v súvislosti s mladými ľuďmi navrhuje **novú dohodu pre mládež**, ktorá bude zahŕňať tieto prvky: i) preklenutie medzery medzi trhom práce a sektorom vzdelávania; ii) zvýšenie podpory pre **zamestnateľnosť mladých ľudí** a pre **podnikanie mladých ľudí**; iii) aktívne opatrenia trhu práce, ako je záruka pre mladých ľudí, ktoré sa majú prispôbiť pracovným trhom partnerských krajín, a iv) zavedenie **programu mobility a výmeny pre mladých odborníkov z krajín Východného partnerstva**, ktorý nadviaže na pilotný systém pozorovania pri práci (*job shadowing*), zameraný na mladých štátnych zamestnancov z krajín Východného partnerstva.

Reforma vzdelávania bude strategickou prioritou. Bude okrem iného zahŕňať i) správu a budovanie kapacít; ii) modernizáciu a inováciu na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy; iii) zosúladenie právnych predpisov a politík s európskym vývojom vrátane európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (bolonský proces) alebo turínskeho procesu odborného vzdelávania a prípravy, ako aj iv) posilnenie **odbornej prípravy učiteľov**, výmenu najlepších postupov a podporu zavedenia moderných učebných osnov a vyučovacích a vzdelávacích postupov. **Program Erasmus+** ako kľúčový prvok podpory modernizácie a internacionalizácie systémov vzdelávania a odbornej prípravy zo strany EÚ zabezpečí väčšiu mobilitu a možnosti budovania kapacít vo formálnom a neformálnom vzdelávaní. Účasť na

⁹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/50699/connecting-europe-asia-eu-strategy_en.

Európskom zbore solidarity umožní mladým ľuďom vykonávať dobrovoľnícku činnosť alebo pracovať na projektoch, ktoré prinášajú prospech komunitám a ľuďom v celej Európe. **Európska škola v Gruzínsku**, ktorá je jedným z hlavných projektov, sa stane plnohodnotnou strednou školou v nových priestoroch.

Výskum a inovácie majú zásadný význam pre vytváranie dôstojných a udržateľných pracovných miest. EÚ bude naďalej podporovať a posilňovať **inteligentnú špecializáciu, transfer technológií a inovačné kapacity** partnerských krajín, ako aj ich zvýšenú účasť na programoch EÚ, ako sú Horizont Európa a COSME. Musí sa zlepšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť vnútroštátnych verejných systémov výskumu a inovácií, a to aj prostredníctvom pokračujúcich **reforiem**. Rozvoj **spoločného priestoru vedomostí a inovácií** medzi EÚ a partnerskými krajinami by sa mal podporovať pomocou vedeckých dôkazov a mal by sa využívať na vytváranie pracovných miest založených na znalostiach a prilákanie investorov do inovatívnych podnikov v EÚ a v susedstve. Výskum, inovácie a prenos poznatkov sú takisto kľúčom k modernizácii poľnohospodárstva, čo je životne dôležité odvetvie pre veľkú časť obyvateľstva v krajinách Východného partnerstva. Keďže jednou z hlavných priorít EÚ pre budúcnosť je dosiahnuť výsledky v rámci **európskej zelenej dohody**, najmä splniť cieľ stať sa prvým klimaticky neutrálnym kontinentom na svete, partnerské krajiny sa vyzývajú, aby určili priority výskumu a inovácií súvisiace so zmierňovaním zmeny klímy a adaptáciou na ňu a budovali nové inovačné a udržateľné hodnotové reťazce. Budú sa podporovať spoločné záväzky zamerané na riešenie týchto priorít, ako aj vymedzenie stratégie, ktorá umožní rýchle uplatnenie príslušných riešení.

EÚ bude okrem toho podporovať krajiny maximalizujúce potenciál svojej **kultúry a tvorivých odvetví** ako motorov udržateľného sociálneho a hospodárskeho rozvoja. EÚ bude podporovať kľúčovú úlohu kultúry pri budovaní otvorenosti, presadzovaní európskych hodnôt a posilňovaní medzikultúrneho dialógu v záujme mierových vzťahov medzi komunitami a posilní spoluprácu v oblasti kultúrneho dedičstva a tvorivých odvetví vrátane audiovizuálneho odvetvia.

4.2. Spoločne za zodpovedné inštitúcie, právny štát a bezpečnosť

Dobrá správa a demokratické inštitúcie, právny štát, úspešné protikorupčné politiky, boj proti organizovanej trestnej činnosti, dodržiavanie ľudských práv a bezpečnosť vrátane podpory obyvateľstva postihnutého konfliktom sú **základom silných a odolných štátov a spoločností**. Takisto predstavujú významné **predpoklady pre fungovanie trhového hospodárstva** a pre **udržateľný rast**. Najmä právny štát je kľúčovým faktorom pri zabezpečovaní účinného podnikateľského prostredia a dôležitým aspektom pri prilákaní priamych zahraničných investícií.

V budúcnosti treba obnoviť záväzok k základným prvkom partnerstva s cieľom nadviazať na doterajšie výsledky. Podpora EÚ pre odolné inštitúcie, právny štát a bezpečnosť bude zahŕňať najmä: i) navrhovanie spôsobov, ako lepšie merať vplyv reforiem súdnictva; ii) zohľadňovanie pokroku v reformách v oblasti právneho štátu pri rozhodovaní o pomoci; iii) oživenie podpory EÚ v boji proti korupcii a hospodárskej trestnej činnosti; iv) zlepšenie cezhraničnej spolupráce v záujme lepšej ochrany ľudí pred organizovanou trestnou činnosťou a v) zintenzívnenie podpory pre bezpečnostné dialógy a spoluprácu.

4.2.1. Reformy súdnictva

Budúce reformy by mali byť založené na zosúladení s **európskymi normami**. Mal by sa zaujať **holistický prístup**, ktorý sa vzťahuje na prokuratúry a orgány presadzovania práva. **Nezávislosť a zodpovednosť** súdnictva a prokuratúry sú nevyhnutné v systéme bŕzd a protiváh, aby sa zabezpečilo, že všetky štátne inštitúcie budú dodržiavať právne predpisy a občania budú mať prístup k spravodlivosti a môžu v plnej miere uplatňovať svoje práva.

EÚ bude podporovať **aktívnu úlohu medzinárodných inštitúcií a odborníkov** pri podpore a legitimizácii reformných procesov a zameria sa na vlastné odborné znalosti v otázkach právneho štátu. Reformy by mali vychádzať z **kvalitných reformných stratégií**, ktoré sú založené na prvotriednej diagnostike problémov, ktoré treba riešiť. Treba **lepšie merať skutočné výsledky/vplyvy** reforiem a ich vnímanie občanmi. EÚ podporí zvýšenie kapacity príslušných vnútroštátnych inštitúcií pri poskytovaní **odbornej justičnej prípravy** týkajúcej sa hodnôt a pravidiel, ktoré odborníci pôsobiaci v oblasti justície, napríklad sudcovia a prokurátori, musia dodržiavať pri svojej práci.

V tejto kritickej oblasti bude EÚ podporovať **kultúru právneho štátu** prostredníctvom úzkeho zapojenia občianskej spoločnosti a podnikateľskej komunity, ako aj prostredníctvom posilnenej spolupráce so zainteresovanými stranami EÚ.

4.2.2. Boj proti korupcii a hospodárskej trestnej činnosti

Korupcia oslabuje právny štát a udržateľný rozvoj spoločností. Nové **protikorupčné digitálne nástroje** pomáhajú zlepšovať **predchádzanie nezrovnalostiam a ich odhaľovanie** a v posledných rokoch bolo na boj proti korupcii zriadených niekoľko špecializovaných orgánov¹⁰. Napriek tomu treba na **zlepšenie vyšetrovania, stíhania a sankcionovania hospodárskej trestnej činnosti** pritvrdiť, čím sa preukáže, že orgány boja proti korupcii a orgány presadzovania práva sú nezávislé a **dosahujú konkrétne výsledky**. EÚ bude podporovať legislatívny a inštitucionálny rámec orientovaný na výsledky so zameraním na **korupciu na vysokej úrovni** a bude venovať osobitnú pozornosť oblasti **verejného obstarávania**. V tejto súvislosti sa v plnej miere preskúma potenciál digitálnych riešení na zlepšenie vysledovateľnosti a transparentnosti systémov verejného obstarávania. EÚ tiež pomôže partnerským krajinám začleniť integritu a zodpovednosť do všetkých úrovní verejnej správy.

Korupcia je jedným z mnohých aspektov širšieho javu trestnej činnosti, konkrétne **hospodárskej trestnej činnosti**. Partnerské krajiny musia zintenzívniť svoje úsilie o zriadenie stabilného a účinného rámca na boj proti hospodárskym trestným činom. V tejto súvislosti sú pri **boji proti praniu špinavých peňazí** kľúčové registre skutočného vlastníctva. Je dôležité, aby krajiny Východného partnerstva zaviedli spoľahlivé rámce vymáhania majetku, a to aj zriadením fungujúcich **úradov pre vyhľadávanie majetku**, ktoré sú schopné sledovať a identifikovať majetok pochádzajúci z trestnej činnosti. Ide o kľúčový prvok z hľadiska zmrazenia a konfiškácie nezákonných aktív a vymáhania výnosov z trestnej činnosti ako dôležitého nástroja v boji proti organizovanej trestnej činnosti.

4.2.3. Boj proti organizovanej trestnej činnosti a posilňovanie bezpečnosti

Jednou zo spoločných výziev v širokej oblasti bezpečnosti je **organizovaná trestná činnosť**. EÚ bude v tejto oblasti aj naďalej podporovať: i) intenzívnejšiu **spoluprácu s agentúrami EÚ pre spravodlivosť a vnútorné veci**; ii) **reformu sektora bezpečnosti**; iii) **boj proti obchodovaniu** s ľuďmi a nezákonným tovarom (najmä s drogami a palnými zbraňami) a iv) **integrované riadenie hraníc** v záujme zlepšovania schopnosti partnerských krajín odolávať tlakom, ktorým čelia, a zvyšovania ich odolnosti. EÚ bude pokračovať v spolupráci s partnerskými krajinami v oblasti **kybernetickej odolnosti**. Zásadný význam má navyše funkčný a vymáhateľný rámec na boj proti počítačovej kriminalite spolu s Budapeštianskym dohovorom Rady Európy.

Pokračujúca spolupráca medzi partnerskými krajinami a **mechanizmom Únie v oblasti civilnej ochrany**, ako aj medzi partnerskými krajinami bude mať kľúčový význam pri posilňovaní

---

¹⁰ Všetky partnerské krajiny ratifikovali Dohovor Organizácie Spojených národov proti korupcii.

predchádzania prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou a pripravenosti a reakcie na ne. Nevyriešené konflikty navyše stále brzdia rozvoj v regióne. EÚ sa v rámci dohodnutých formátov rokovaní a procesov zaviazala podporovať mierové riešenie týchto **konfliktov**. Vzhľadom na vplyv, aký to môže mať na hospodársky a sociálny rozvoj, sa pri budovaní mieru posilní úloha žien a mladých ľudí prostredníctvom spoločných opatrení na posilnenie politického záväzku EÚ pri vykonávaní programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť¹¹ na regionálnej aj medzinárodnej úrovni. EÚ bude predovšetkým pokračovať v úsilí o podporu predchádzania konfliktom, budovania dôvery a uľahčovania mierového a dojednaného riešenia konfliktov. EÚ bude takisto pokračovať v poskytovaní pomoci obyvateľstvu postihnutému konfliktmi v záujme zvýšenia jeho odolnosti. Posilnia sa aj **bezpečnostné dialógy a praktická spolupráca v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP)** v záujme podpory príspevkov partnerských krajín k európskym civilným a vojenským misiám a operáciám. V prípade potreby EÚ zvaží poskytovanie možnosti odbornej prípravy a budovania kapacít partnerským krajinám, a to aj v oblasti boja proti hybridným hrozbám.

4.3. Spoločne k odolnosti v oblasti životného prostredia a odolnosti proti zmene klímy

Z európskej zelenej dohody jasne vyplýva, že výzvy v oblasti životného prostredia a klímy si vyžadujú naliehavé opatrenia zo strany EÚ a partnerských krajín. Modernizácia hospodárstiev a štruktúr obchodu pomôže znížiť riziko úniku uhlíka. Je to nevyhnutné aj vzhľadom na dosiahnuté úspechy v oblasti hospodárskej integrácie a na meniace sa preferencie spotrebiteľov v EÚ a v krajinách Východného partnerstva. EÚ bude v procese transformácie svojho hospodárstva aj naďalej prepájať partnerské krajiny s čoraz zložitejšími a špičkovými hospodárskymi hodnotovými reťazcami. EÚ bude takisto pomáhať partnerským krajinám plniť ich vnútroštátne stanovené príspevky k Parížskej dohode a modernizovať ich hospodárstva, znižovať ich uhlíkovú stopu, smerovať ku klimatickej neutralite a zároveň reagovať na investičné výzvy. V tejto súvislosti vyjadrili partnerské krajiny na rôznych fórach podporu komplexnému prístupu k zmenám predstavenému v európskej zelenej dohode. Rovnako dôležité je implementovať sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof a zvyšovať úsilie v oblasti adaptácie na zmenu klímy.

EÚ bude spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom transformovať tento región na spravodlivé a prosperujúce spoločnosti s modernými, čistými, obehovými a konkurencieschopnými hospodárstvami efektívne využívajúcimi zdroje, a zároveň dbať na zvyšovanie ich **odolnosti v oblasti životného prostredia a proti zmene klímy**, a to aj prostredníctvom udržateľnejšieho využívania prírodných zdrojov. Význam programu v oblasti životného prostredia a klímy sa v tomto regióne zvyšuje. Rastú požiadavky verejnosti na: i) zlepšovanie kvality ovzdušia a vody; ii) efektívne nakladanie s odpadmi, pôdou a vodnými zdrojmi a iii) reagovanie na extrémne poveternostné podmienky a nezákonnú ťažbu dreva a odlesňovanie. Je to aj významná príležitosť na zintenzívnenie činnosti v inovačných odvetviach. Niektoré partnerské krajiny prijali akčné plány a dlhodobé stratégie zamerané na zelené hospodárstvo, ktoré chcú teraz urýchliť. Podobne aj partneri zo súkromného sektora čoraz viac zvažujú príležitosti vyplývajúce zo zelenšieho obehového hospodárstva a chcú riešiť riziká spôsobené zmenou klímy. Partnerské krajiny už môžu využívať údaje a služby programu Copernicus, ktoré sú bezplatne a otvorene dostupné na podporu informovaného rozhodovania v regióne.

Východné partnerstvo bude preto musieť: i) zintenzívniť opatrenia v oblastiach, ktoré sú kritické pre zdravie a prosperitu ľudí; ii) zvýšiť efektívnosť využívania zdrojov v hospodárstvach; iii) rozvíjať nové zelené pracovné miesta a hospodárske príležitosti spojené s ekologickou transformáciou; iv) rozvíjať miestne a obnoviteľné zdroje energie a v) spravovať prírodné

¹¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/720/18/PDF/N0072018.pdf?OpenElement>.

bohatstvo tak, aby sa maximalizovala jeho udržateľnosť. **EÚ túto transformáciu podporí, pričom náležite zohľadní globálne výzvy a realitu v oblasti životného prostredia a klímy v partnerských krajinách. V prvom rade sa zameria na ľahko dosiahnuteľné ciele.**

4.3.1. Prínosy pre zdravie a prosperitu ľudí

Pokiaľ ide o kvalitu života súvisiacu so životným prostredím, treba zintenzívniť úsilie o zvyšovanie udržateľnosti rozvoja miest a o skvalitnenie **environmentálnych služieb**, ako je zásobovanie vodou a sanitácia, nakladanie s odpadmi, zelené oblasti a mestská mobilita. EÚ bude podporovať opatrenia a rozvoj politiky zamerané na prevenciu a znižovanie znečisťovania, čím sa znížia negatívne vplyvy na zdravie najmä v dôsledku znečistenia ovzdušia, vody a pôdy a toxických chemických látok, pričom sa ako usmernenie v EÚ prijme cieľ nulového znečistenia. EÚ zintenzívni podporu zvyšovania **energetickej efektívnosti** budov, čo je mimoriadne dôležité pre riešenie problému energetickej chudoby a zníženie emisií skleníkových plynov. Na dosiahnutie vyššej miery renovácie budov prostredníctvom prilákania súkromných financií by sa mohli využiť inovatívne finančné nástroje (ako napríklad zmluvy o energetickej efektívnosti, financovanie prostredníctvom účtov a daní). EÚ bude podporovať rozvoj **obnoviteľných zdrojov energie**, najmä ako spôsobu na urýchlenie obmedzovania spotreby uhlia, čo je nevyhnutné na znižovanie znečistenia ovzdušia. EÚ bude pokračovať v zavádzaní nástrojov a spolu s medzinárodnými finančnými inštitúciami bude realizovať iniciatívu na vysokej úrovni v oblasti energetickej efektívnosti v záujme modernizovania právnych predpisov v oblasti energetiky a zavádzania inteligentného regulačného rámca, ktorý podporuje energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom systémov ekologického financovania a zapojenia súkromného sektora. Určia sa opatrenia na opätovnú transformáciu miest alebo regiónov, ktoré sú najviac postihnuté znečistením.

V oblasti **verejného zdravia** bude EÚ podporovať partnerské krajiny pri modernizácii zdravotníckych zariadení, zabezpečovaní služieb elektronického zdravotníctva, odbornej príprave zdravotníckeho personálu, poskytovaní cenovo dostupnej lekárskej starostlivosti a pri presadzovaní prístupu pre ľudí v celej spoločnosti. To bude zahŕňať aj podporu zameranú na lepšie zvládanie prenosných a neprenosných ochorení, ako je to v prípade ochorenia spôsobeného koronavírusom (COVID-19).

4.3.2. Obehové hospodárstvo

Hlavným cieľom opatrení bude uľahčiť prechod na obehové hospodárstva efektívne využívajúce zdroje. Obmedzovanie nevhodných modelov výroby je kľúčovým východiskovým bodom na zvýšenie konkurencieschopnosti pri pomerne nízkych nákladoch. Pokiaľ ide o nové hospodárske príležitosti a konkurencieschopnosť, EÚ bude podporovať zelené, obehové hospodárstvo založené na výsledkoch nedávneho dialógu o príslušnej politike. EÚ bude v tejto oblasti podporovať podniky a kontakty medzi podnikmi. Exkurzie zamerané na úspešné príklady **obehového hospodárstva** sa uskutočnia na žiadosť krajín. Bude sa pokračovať v práci na podpore udržateľných produktových politík, ekologických inovácií, rozšírenej zodpovednosti výrobcu, iných spôsobov predchádzania vzniku odpadu a jeho znižovania, nakladania s odpadmi, zeleného verejného obstarávania a lepšieho informovania spotrebiteľov. EÚ bude spolupracovať s partnerskými krajinami na reforme viacerých odvetví náročných na zdroje, ako je výroba plastov, textilný priemysel alebo stavebníctvo. Dôkladne sa identifikujú príležitosti pre zelené pracovné miesta. Kľúčové odvetvia budú môcť využívať analýzu možných opatrení na zvýšenie zamestnanosti a konkurencieschopnosti prostredníctvom zeleného, obehového hospodárstva.

4.3.3. Základňa hospodárstva v oblasti prírodného bohatstva

Jedným z hlavných cieľov spolupráce bude zastavenie straty **biodiverzity**. Patrí sem boj proti odlesňovaniu a dezertifikácii, zavedenie opatrení na ochranu konkrétnych druhov a rozšírenie a účinné riadenie chránených oblastí. Táto oblasť zahŕňa aj spoluprácu s inými odvetviami na znižovaní negatívneho vplyvu ľudskej činnosti na biodiverzitu. V záujme zachovania

prírodných zdrojov, ktoré tvoria základ hospodárstiev, bude EÚ ďalej spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom riešiť otázku kvality a dostupnosti vody a zlepšiť kontrolu rybolovných činností a dohľad nad nimi, a tým zvládať problém nadmerného využívania zdrojov. Plánovanie manažmentu povodí sa rozšíri na všetky povodia. Budeme pokračovať v spolupráci zameranej na uvoľnenie potenciálu odvetvia **surovín** v záujme prispievania k cieľom udržateľného rozvoja, boj proti odlesňovaniu a zlepšovanie udržateľného obhospodarovania lesov, a to aj pokiaľ ide o dlhodobé ukladanie uhlíka a náhrady fosílnych palív. Vyvinie sa úsilie na zníženie nezákonnej ťažby dreva a na zvýšenie sledovateľnosti dreva. EÚ bude prostredníctvom prenosu znalostí a inovácií podporovať **udržateľné poľnohospodárstvo a rybárstvo a bezpečnosť potravín**, najmä v odvetviach s vysokou úrovňou prínosov. Bude aj naďalej posilňovať postavenie poľnohospodárov a rybárov v hodnotovom reťazci a zároveň zlepšovať kvalitu života vo vidieckych a morských pobrežných oblastiach.

4.3.4. Politiky a správa na podporu zelenšieho rastu

Partnerské krajiny budú musieť na to, aby dosiahli úspech, viac investovať do: i) **environmentálnej správy**; ii) riadneho plánovania politík a investícií; iii) administratívnej kapacity na implementáciu a presadzovanie právnych predpisov; iv) zlepšenia prístupu verejnosti k informáciám, informovanosti a participácii a v) lepšie prispôbených a účinných mechanizmov financovania. Bude si to vyžadovať intenzívny dialóg o príslušnej politike a lepšiu komunikáciu so všetkými zainteresovanými stranami vrátane príslušných parlamentných výborov. Dôležité bude takisto **zvyšovanie informovanosti**, a to aj prostredníctvom spolupráce s občianskou spoločnosťou. EÚ lepšie podporuje vodcovskú úlohu členských štátov a partnerských krajín zameranú na špecifické problémy v konkrétnych oblastiach s cieľom podporiť rýchlejšie uskutočňovanie moderných politík a postupov a zvýšiť zodpovednosť jednotlivých krajín. **Spoločný námorný program v oblasti Čierneho mora**¹² prispeje vo svojej kapacite ako rámec regionálnej správy.

4.3.5. Posilnenie energetickej a jadrovej bezpečnosti

Na posilnenie energetickej bezpečnosti je nevyhnutná diverzifikácia energetického mixu, najmä prostredníctvom obnoviteľných zdrojov energie. Partnerské krajiny majú právomoc **rozhodovať o svojom vlastnom energetickom mixe** so zreteľom na dosiahnutie svojich cieľov v oblasti klímy. Niektoré krajiny si môžu ako zdroj energie s nízkym obsahom uhlíka vybrať jadrovú energiu, aby zohrávala úlohu pri plnení týchto cieľov. V tomto kontexte bude EÚ aj naďalej prispievať k **posilňovaniu medzinárodnej jadrovej bezpečnosti**. Priekopnícka úloha EÚ pri vypracovávaní záväzných právnych predpisov v oblasti jadrovej energie bude základom ďalších dvojstranných výmen. Budeme aj naďalej organizovať partnerské preskúmania záťažových jadrových testov a následné činnosti. **EÚ sa podelí aj o svoje skúsenosti** v oblasti vyradovania z prevádzky, nakladania s rádioaktívnym odpadom a ochrany pred žiarením. Účasť partnerských krajín na opatreniach EÚ na monitorovanie životného prostredia – EURDEP – a na výmenu informácií v prípade rádiologických alebo jadrových núdzových situácií – ECURIE – má rovnako kľúčový význam.

4.3.6. Urýchlenie prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu

Doprava sa musí stať udržateľnejšou a dopravné politiky v krajinách Východného partnerstva by sa mali prepracovať s cieľom zabezpečiť zníženie emisií skleníkových plynov. EÚ bude preto čoraz viac spolupracovať s partnerskými krajinami na **zelených dopravných riešeniach** tak, že pomôže vybudovať inteligentné mestá orientované na budúcnosť, ktoré budú vytvárať plány mestskej mobility s cieľom integrovať druhy dopravy v mestských oblastiach.

¹² https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/press/black-sea-ministers-endorse-common-maritime-agenda_sk.

Z dlhodobého hľadiska to bude zahŕňať optimalizáciu dopravy, a to aj prostredníctvom **digitalizácie**.

4.4. Spoločne za odolnú digitálnu transformáciu

Ako sa uvádza v **stratégii Komisie zameranej na formovanie digitálnej budúcnosti Európy**¹³, silná digitálna prítomnosť v susedstve EÚ umožní rast a podporí udržateľný rozvoj. V tejto súvislosti bude EÚ aj naďalej investovať do **digitálnej transformácie** partnerských krajín v súlade s právnymi predpismi a najlepšimi postupmi EÚ. Cieľom práce v tejto oblasti na obdobie po roku 2020 bude rozšírenie výhod jednotného digitálneho trhu na partnerské krajiny a podpora plného vykonávania záväzkov partnerských krajín v rámci **dohôd o pridružení a iných dvojstranných dohôd**. Táto práca bude vychádzať z úspechu iniciatívy zameranej na oblasť **harmonizácie digitálnych trhov** v rámci Východného partnerstva a operačných programov spustených pod značkou **EU4Digital**.

4.4.1. Digitálna infraštruktúra

Moderné hospodárstvo založené na údajoch sa dá v plnej miere realizovať len vtedy, ak budú mať občania a podniky prístup ku kvalitnej elektronickej komunikačnej infraštruktúre a službám za dostupné ceny. EÚ bude aj naďalej podporovať posilňovanie nezávislosti **regulačných orgánov** tam, kde je to vhodné, a zavedenie potrebných regulačných právomocí, aby sa umožnilo riadne fungovanie trhov s elektronickými komunikáciami v partnerských krajinách. EÚ bude tiež naďalej podporovať rozšírenie **bezpečných a vysokokapacitných infraštruktúr širokopásmového gigabitového pripojenia** v partnerských krajinách, najmä vo vzdialených alebo menej obývaných oblastiach, a posilnenie jeho využívania. Zabezpečenie dostupnosti služieb za prijateľné ceny bude dôležité pre maximalizáciu dosahu na obyvateľstvo Východného partnerstva. V tejto súvislosti bude EÚ podporovať vykonávanie dohôd o **roamingu** a **využívaní frekvenčného spektra** medzi partnerskými krajinami a prípadne medzi nimi a EÚ.

4.4.2. Elektronická verejná správa

EÚ bude podporovať ďalšie posilňovanie **elektronickej verejnej správy** v regióne Východného partnerstva s cieľom zvýšiť efektívnosť, transparentnosť a zodpovednosť orgánov verejnej správy a uľahčiť reformy. V tejto súvislosti bude EÚ podporovať prijatie právnych rámcov pre schémy **elektronickej identifikácie** a **dôveryhodné elektronické služby** v krajinách Východného partnerstva v súlade s právnymi predpismi a najlepšimi postupmi EÚ s cieľom pripraviť pôdu pre dohody o vzájomnom uznávaní medzi partnerskými krajinami a EÚ. Budú sa podporovať štandardizované interoperabilné **platformy elektronických služieb**.

4.4.3. Digitálne hospodárstvo a inovácie

EÚ bude podporovať vlády krajín Východného partnerstva pri rozvoji programov v oblasti digitálnych inovácií a podporí rozširovanie vysoko inovačných digitálnych **startupov** v regióne Východného partnerstva prostredníctvom rozšírenia iniciatívy pre digitálne inovácie a rozširujúce sa podniky na partnerské krajiny. Bude pomáhať najmä digitálnym startupom a MSP, aby sa zlepšil ich prístup k financovaniu, aby boli schopné lepšie prenikať na trhy EÚ a aby vedeli posilňovať prepojenia s inovačnými ekosystémami EÚ. Satelitné údaje a služby EÚ poskytované v rámci vlajkových programov Copernicus a Galileo sú už bezplatne a otvorene dostupné. EÚ bude spolupracovať s krajinami Východného partnerstva s cieľom podporiť ich kapacitu v záujme vytvárania a rozvoja inovatívnych startupov a MSP a uľahčenia cezhraničnej spolupráce podnikov.

¹³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf.

EÚ bude ďalej podporovať partnerské krajiny pri riešení rozdielov v oblasti **digitálnych zručností** s osobitným zameraním na rodovú rovnosť a sociálne začlenenie.

4.4.4. Kybernetická odolnosť

EÚ bude ďalej podporovať **kybernetickú odolnosť** partnerských krajín a pomáhať im ju dosahovať. Naďalej sa bude podporovať rozvoj odolných právnych a operačných rámcov kybernetickej bezpečnosti v príslušných oblastiach politiky v partnerských krajinách na základe právnych predpisov a najlepších postupov EÚ vrátane rámca EÚ pre **certifikáciu kybernetickej bezpečnosti**.

4.5. Spoločne za odolné, spravodlivé a inkluzívne spoločnosti

Transparentná a zodpovedná verejná správa zameraná na občanov a slobodné a spravodlivé voľby sú nevyhnutné pre demokraciu. Spolu s aktívnou občianskou spoločnosťou, slobodnými, pluralitnými a nezávislými médiami a ochranou práv občanov ide o kľúčové zložky pre odolné, spravodlivé, inkluzívne a demokratické spoločnosti.

Spolupráca s partnerskými krajinami v týchto oblastiach bude pre EÚ kľúčovou prioritou. Prístup k informáciám založeným na dôkazoch podporuje demokratické systémy a umožňuje ľuďom prijímať informované rozhodnutia. Keďže riešenie migračných výziev je aj spoločnou prioritou, EÚ bude aj naďalej spolupracovať s partnerskými krajinami v záujme zabezpečenia mobility a medziľudských kontaktov v bezpečnom a dobre riadenom prostredí, ako aj zabezpečenia podpory zraniteľným migrantom a utečencom.

4.5.1. Reforma verejnej správy a občianska angažovanosť

Pokiaľ ide o reformu verejnej správy, pokračujúca politická vôľa partnerských krajín je nevyhnutná na zabezpečenie toho, aby orgány **zapájali občanov do rozhodovania**. EÚ bude v záujme zlepšenia služieb pre ľudí a podniky podporovať inkluzívny vývoj politiky založený na dôkazoch, ako aj zdravé riadenie verejných financií. Partnerské krajiny musia **profesionalizovať** svoje štátne služby a zvýšiť zodpovednosť na všetkých úrovniach verejnej správy. Reforma verejnej správy vrátane otázok týkajúcich sa transparentnosti je tiež kľúčovou hnacou silou hospodárskeho rastu a môže znížiť riziko korupcie, napríklad prostredníctvom riešení elektronickej verejnej správy. EÚ a partnerské krajiny okrem toho zväžia zintenzívnenie **partnerského vzdelávania**, a to aj prostredníctvom školy verejnej správy Východného partnerstva. Monitorovanie uskutočňovania reforiem zostáva aj naďalej kľúčové a občianska spoločnosť by v ňom mala zohrávať významnejšiu úlohu.

4.5.2. Občianska spoločnosť a účasť mládeže

Na základe inovačných opatrení a doterajšej činnosti bude EÚ ďalej podporovať **kapacitu organizácií občianskej spoločnosti**, najmä miestnych organizácií, aby sa zmysluplne zapájali do procesov tvorby politík a dialógu o politikách a podporovali reformy a zodpovednosť voči verejnosti. Bude intenzívne rozvíjať strategické partnerstvá s kľúčovými organizáciami v záujme posilnenia spolupráce, budovať vodcovské zručnosti aktivistov občianskej spoločnosti a spolupracovať so sociálnymi partnermi (odbormi a organizáciami zamestnávateľov). Podporovať sa budú aj sociálne inovácie a sociálne podnikanie. Kľúčovú úlohu bude zohrávať spolupráca s partnerskými krajinami zameraná na podporu priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť. Fórum občianskej spoločnosti Východného partnerstva bude aj naďalej kľúčovým partnerom pri presadzovaní úlohy občianskej spoločnosti v dialógu o relevantných oblastiach politiky.

EÚ sa bude v čoraz väčšej miere zameriavať aj na **účasť a vedúcu úlohu mládeže**. Programy **Erasmus+** a **Európsky zbor solidarity** posilnia postavenie mladej generácie tým, že prispievajú

k vytvoreniu inkluzívnej politiky v oblasti mládeže založenej na dôkazoch, rozvoju zručností, ako aj podpore dobrovoľníckych projektov a projektov spolupráce. Posilní sa **schéma štipendijných programov na podporu občianskej spoločnosti** a iniciatíva **Mladí európski veľvyslanci** v záujme lepšej pomoci mladým ľuďom pri rozvíjaní kľúčových kompetencií a zručností vrátane informovanosti o potrebe riešiť rodové nerovnosti, ich aktívnej účasti na demokratickom živote a podpore občianskej angažovanosti. **Fórum mládeže Východného partnerstva** bude zohrávať ešte významnejšiu úlohu a postupne sa bude začleňovať do štruktúrovaného dialógu o politike v oblasti mládeže v rámci siete rád mládeže v krajinách Východného partnerstva podľa vzoru vnútorného dialógu o politike v oblasti mládeže v EÚ.

4.5.3. Nezávislé médiá a faktické informácie

V dobre fungujúcom **mediálnom prostredí** môžu nezávislí novinári, občianska spoločnosť a jednotlivci predstavovať systém bŕzd a rovnováh a podnecovať vlády k tomu, aby zo svojej činnosti skladali účty. Zabezpečenie prístupu k presným a faktickým informáciám pre všetkých umožňuje ľuďom prijímať informované rozhodnutia a aktívne sa zúčastňovať na demokratickom procese. EÚ bude podporovať nezávislé médiá, ktoré produkujú kvalitný a rôznorodý obsah. Prijatím **akčného plánu proti dezinformáciám**¹⁴ v decembri 2018 zaviedla pevný rámec na **boj proti dezinformačným hrozbám v EÚ aj za jej hranicami**. Pokiaľ ide o budúcnosť, všetci príslušní aktéri vrátane inštitúcií EÚ, členských štátov EÚ, partnerských krajín, priemyslu a občianskej spoločnosti by mali aj naďalej zohrávať úlohu pri rozširovaní nezávislých služieb overovania faktov a presadzovaní mediálnej gramotnosti. Kľúčové bude aj posilňovanie spolupráce s občianskou spoločnosťou v boji proti dezinformáciám.

4.5.4. Ochrana ľudských práv

EÚ bude aj naďalej podporovať partnerské krajiny pri presadzovaní ľudských práv vrátane zabezpečovania toho, aby mohol každý jednotlivec v plnej miere využívať svoje občianske a politické, hospodárske, sociálne a kultúrne práva. EÚ zintenzívni opatrenia na boj proti všetkým formám diskriminácie vrátane diskriminácie na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. EÚ bude podporovať partnerské krajiny pri vykonávaní **Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím**, ako aj pri vývoji prístupných výrobkov a služieb. EÚ bude zároveň aj naďalej podporovať partnerské krajiny pri **zabezpečovaní dodržiavania práv, ktoré si už uplatňujú osoby patriace k menšinám, a rešpektovania obyvateľstva postihnutého konfliktom, ako aj pri presadzovaní rodovej rovnosti**.

V záujme zabezpečenia vysokej úrovne ochrany základných práv na súkromie a **ochranu údajov** bude EÚ aj naďalej spolupracovať s krajinami Východného partnerstva s cieľom ešte viac podporovať zblížovanie s normami EÚ a medzinárodnými normami v oblasti ochrany údajov a uľahčovať obchodné výmeny a spoluprácu v oblasti presadzovania práva.

4.5.5. Mobilita

Na zabezpečenie mobility a medzilľudských kontaktov v bezpečnom a dobre riadenom prostredí je nevyhnutná úspešná implementácia existujúcich **dohôd o zjednodušení vízového režimu a readmisných dohôd**, ako aj nepretržité plnenie príslušných kritérií liberalizácie vízového režimu. Zváža sa možnosť začať nové dialógy o liberalizácii vízového režimu s ostatnými krajinami, ktorých občania potrebujú na cestu do EÚ víza, za predpokladu, že existujú dobre riadené a bezpečné podmienky mobility, a to aj prostredníctvom uspokojivej implementácie dohôd o zjednodušení vízového režimu a readmisných dohôd. Vyváženými a vzájomne prospešnými **partnerstvami v oblasti mobility** predstavujúcimi doplnok k uvedeným dohodám sa zabezpečí udržateľné zapojenie. Zvážia sa iniciatívy v oblasti **pracovnej migrácie** medzi

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018JC0036&qid=1584562794698&from=EN>.

partnerskými krajinami, ako aj medzi krajinami Východného partnerstva a EÚ, ktorých cieľom je vytvárať partnerstvá na podporu legálnej migrácie a mobility, posilňovať spoluprácu a vzájomné obohacovanie zručností a kompetencií a zároveň zohľadňovať vplyv úniku mozgov na ľudský kapitál partnerských krajín. S cieľom napomôcť prechodu ľudí a tovaru cez hranice sa posilní technická a administratívna spolupráca v oblasti **integrovaného riadenia hraníc**.

5. STRATEGICKÁ KOMUNIKÁCIA, SPRÁVA A IMPLEMENTÁCIA

5.1. Strategická komunikácia

Strategická komunikácia je kľúčová pre budovanie odolnosti a predstavuje hlavnú povinnosť pre tvorcov politiky v službách občanov. V krajinách Východného partnerstva získala výzva na silnejší a strategickejší prístup ku komunikácii v posledných rokoch veľkú politickú pozornosť, a to aj v dôsledku rastúcich dezinformácií namierených proti hodnotám EÚ. Spoločná práca útvarov Európskej komisie a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť má preto za cieľ posilniť komunikáciu EÚ v partnerských krajinách prostredníctvom jasných správ založených na príbehoch a prispôbených cieľovým segmentom obyvateľstva a zvyšovania informovanosti o **pozitívnom vplyve politik a opatrení EÚ** na ľudí v celom regióne, a to pomocou všeobecného posolstva „Spoločne silnejší“. EÚ takisto podnikla kľúčové kroky pri podpore lepšej viditeľnosti EÚ tak, že sa odklonila od komunikácie založenej na projektoch a zamerala sa na vnútroštátnu komunikáciu a viac **tematicky zameranú kampaňovú komunikáciu** s cieľom vyhnúť sa fragmentácii značky. Opatrenia EÚ sa systematicky zaraďujú pod značku „EÚ4“ (napr. EU4Energy, EU4Business, EU4Digital a EU4Georgia). Rozvoj značky umožnil aj flexibilné umiestňovanie zamerané na jednotlivé krajiny (napr. *Spoločne vpred* na Ukrajine). Dôraz sa kladie na **oslovenie kľúčových mienkotvorných subjektov**, ako sú mladí ľudia, aby pomohli pri presadzovaní hodnôt a opatrení EÚ v partnerských krajinách. Napríklad iniciatíva Mladí európski veľvyslanci zahŕňa 740 mladých ľudí, ktorí šíria vo svojich miestnych komunitách pozitívne správy o EÚ. Tento posilnený a koordinovaný prístup viedol k lepšiemu pochopeniu a **zvýšeniu dôveryhodnosti** EÚ medzi občanmi v rámci Východného partnerstva¹⁵.

V rámci štruktúrovaných konzultácií o budúcnosti Východného partnerstva sa ukázal **široký konsenzus a očakávaná**, že zainteresované strany a občania budú pokračovať v práci na **úspešných iniciatívach a posilnia ich** s cieľom dosiahnuť, aby bola komunikácia EÚ strategickejšia a mala v súvislosti s **rastúcimi dezinformáciami namierenými proti hodnotám EÚ** väčší dosah.

Informovanie o Európskej únii a jej vzťahoch s partnerskými krajinami by sa malo uskutočňovať za **účasti občanov členských štátov EÚ aj partnerských krajín**, ktoré by mali zaň niesť **spoločnú zodpovednosť**. V tomto kontexte by krajiny EÚ, vlády partnerských krajín, miestne samosprávy, implementujúci partneri projektov financovaných z prostriedkov EÚ a inštitúcie EÚ (vrátane delegácií EÚ) mali **spolupracovať**, aby informovali o výhodách spolupráce na základe spoločných priorít v príslušných oblastiach politiky a o celkovej podpore EÚ v tomto regióne. Táto komunikácia by sa mala uskutočňovať ako súčasť **spoločnej európskej rétoriky** založenej na **spoločných hodnotách** a prínosoch spolupráce pre život ľudí.

Malo by sa zvýšiť zapájanie ľudí na **miestnej úrovni** a s vnútroštátnymi a menšinovými jazykmi, a to aj s ruštinou, aby sa zlepšilo chápanie hodnôt, politických priorít a opatrení EÚ. Šírenie informácií sa bude **zameriavať na kľúčových tvorcov verejnej mienky** (okrem iného

---

¹⁵ V každoročných prieskumoch verejnej mienky, ktoré uskutočňuje útvar Európskej komisie „EU Neighbours East“, možno pozorovať stabilný nárast pozitívneho vnímania EÚ občanmi vo všetkých partnerských krajinách, pričom v roku 2019 malo pozitívny obraz o EÚ 52 % občanov (o 7 percentuálnych bodov viac v porovnaní s rokom 2016). Celkovo 67 % obyvateľstva (o 4 % viac) sa domnieva, že vzťahy medzi ich krajinou a EÚ sú pozitívne a EÚ zostáva aj naďalej najdôveryhodnejšou zahraničnou inštitúciou pre 58 % občanov.

na miestne orgány, náboženských vodcov a učiteľov, a to prostredníctvom študijných návštev, miestnych diskusných fór a odbornej prípravy) s cieľom posilňovať posolstvo EÚ v regiónoch.

Šírenie informácií medzi **mladými ľuďmi** sa zintenzívni, napríklad prostredníctvom podpory výučby a učenia sa o Európskej únii na rôznych úrovniach vzdelávania. Bude sa podporovať začleňovanie informácií o EÚ do učebných osnov škôl.

5.2. Správa a implementácia

Prepracovaná multilaterálna štruktúra Východného partnerstva prijatá na samite v roku 2017 je užitočným rámcom pre výmeny a spoluprácu prostredníctvom pravidelných stretnutí a výmen. Väčšina zainteresovaných strán v konzultáciách potvrdila, že **súčasný rámec je platný a mal by byť platný aj naďalej**, s potrebnými úpravami s cieľom zosúladiť ho s hlavnými cieľmi v príslušných oblastiach politiky po roku 2020 uvedenými v tomto spoločnom oznámení. **Dôraz sa bude klásť na zefektívnenie existujúcich štruktúr.** Jednou z prvých úloh platforiem a panelov v rámci štruktúry Východného partnerstva bude **formovať budúce výsledky na základe priorít stanovených v tomto spoločnom oznámení.**

Z priorít uvedených v tomto spoločnom oznámení bude vychádzať aj **budúce programovanie pomoci EÚ na roky 2021 – 2027**, ako aj spoločné dokumenty EÚ a partnerských krajín, v ktorých sa stanovujú spoločné priority (napr. priority partnerstva a programy pridruženia). Na základe obnovenej politiky budú EÚ a partnerské krajiny pokračovať v práci na spoločnom úsilí a činnostiach a podľa potreby budú prijímať podporu, budovať kapacity a vymieňať si poznatky o konkrétnych cieľoch a politikách. Regionálne programy sa budú realizovať v teréne s finančnou a logistickou podporou od medzinárodných finančných inštitúcií. Mala by sa zabezpečiť súdržnosť a komplementárnosť všetkých intervencií EÚ, ako aj jasné prepojenie medzi príslušnou politikou a programovaním vrátane budúceho programu Interreg NEXT a iných programov územnej spolupráce.

Organizácie občianskej spoločnosti majú zásadný význam pre šírenie pozitívnych správ o EÚ mimo hlavných miest a pre zabezpečovanie trvalých výsledkov a lepších služieb pre ľudí v teréne. EÚ v rámci svojho nového prístupu k občianskej spoločnosti v partnerských krajinách uzatvorila s kľúčovými organizáciami občianskej spoločnosti rámcové dohody o partnerstve s cieľom lepšie usmerniť podporu a zvýšiť jej dosah. Intenzívnejšie prerozdeľovanie grantov cez týchto kľúčových partnerov by malo viesť k ďalšiemu rozšíreniu vplyvu na východe vrátane menších miestnych organizácií pôsobiacich v miestnych jazykoch.

EÚ bude systematickejšie zapájať **think tanky pokrývajúce Východné partnerstvo**. Podporia sa tým iniciatívy týchto krajín v oblasti vzdelávania a zvyšovania informovanosti a zabezpečí sa lepšia informovanosť ľudí, a tým aj vyššia pravdepodobnosť podpory rozvojových reforiem.

EÚ má v úmysle ďalej zintenzívniť svoje partnerstvo s **medzinárodnými finančnými inštitúciami**, a to lepším využívaním možností, ktoré poskytujú záruky EFSD, s cieľom posilniť odolnosť našich partnerských krajín, podporiť súkromný sektor a zároveň dodržiavať záväzky vyplývajúce z dohôd o pridružení a iných dvojstranných dohôd.

EÚ v záujme zlepšenej podpory ambiciózneho reformného plánu takisto posilní **spoločnú zodpovednosť a partnerstvo medzi krajinami EÚ**. Partnerské krajiny môžu takýmto spôsobom využívať odborné znalosti a skúsenosti EÚ.

6. ZÁVER A ĎALŠIE KROKY

V rámci nedávnych štruktúrovaných konzultácií sa jasne zdôraznilo, že dlhodobý úspech Východného partnerstva bude závisieť od posilnenia spoločnej **zodpovednosti**, posilnenia **ambiciózneho** reformného programu a od **riešenia spoločných výziev**. Členské štáty EÚ, partnerské krajiny a občianska spoločnosť nesú spoločnú zodpovednosť za zabezpečenie

pevného a relevantného partnerstva, ktoré bude prospievať celej spoločnosti. Spoločný záväzok k tomuto novému prístupu bude prínosom pre ľudí vo všetkých partnerských krajinách a prispeje k vybudovaniu **silnejšej Európy vo svete**.

V tomto spoločnom oznámení sa ako primárny cieľ navrhuje posilnenie **odolnosti**, pričom EÚ, jej členské štáty a partnerské krajiny spolupracujú na dosiahnutí týchto dlhodobých cieľov Východného partnerstva v príslušných oblastiach politiky po roku 2020:

- spoločne za odolné, udržateľné a integrované hospodárstva,
- spoločne za zodpovedné inštitúcie, právny štát a bezpečnosť,
- spoločne k odolnosti v oblasti životného prostredia a odolnosti proti zmene klímy,
- spoločne za odolnú digitálnu transformáciu,
- spoločne za odolné, spravodlivé a inkluzívne spoločnosti.

Európska rada, Európsky parlament a Rada sa vyzývajú, aby schválili toto spoločné oznámenie, ktoré sa predloží aj Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Bude sa o ňom rokovať aj s partnerskými krajinami v súvislosti so samitom Východného partnerstva, ktorý sa uskutoční v júni 2020.

Samit **Východného partnerstva** poskytne mandát na vytvorenie nového súboru konkrétnych výsledkov v rámci súčasného programu s cieľom uviesť do praxe odporúčania uvedené v tomto dokumente. Kľúčovou úlohou v druhom polroku 2020 bude preto formovanie budúcich výsledkov pre obdobie po roku 2020.